Dodatek do „Reduty"

PRZEGLĄD PRAWA INWALIDZKIEGO

RENTY — EMERYTURY, KONCESJE i OPIEKA SPOŁECZNA.

WYCHODZI W OSTATNIM TYGODNIU KAŻDEGO MIESIĄCA.

REDAKTOR i WYDAWCA: JÓZEF LELITO, MAGISTER PRAW, REFERENDARZ WYDZIAŁU RENT INWALIDZKICH MINISTERSTWA SKARBU.

KOMITET REDAKCYJNY:

Dr. Zygmunt Heilman, radca ministerjalny w Ministerstwie Skarbu.

Dr. Włodzimierz Hekajłło, radca ministerjalny w Min. Skarbu.

REDAKCJA: Filtrowa 73 m. 33.

ADMINISTRACJA: Legja Inwalidów Wojsk Polskich, ul. Mała 2, telefon 10-29-10.

ROK I. WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 1930 R. Nr. 1

Od Wydawnictwa.

Celem czasopisma, którego pierwszy numer oddaje się do rąk czytelników, jest zaznajamianie inwalidów wojennych oraz osób pozostałych po nich, w sposób bezstronny i dokładny, a w formie przystępnej, z wszystkiemi nowemi przepisami, normującemi tę szeroką dziedzinę tak cennych dla nich praw, jakie im zapewnia ustawodawstwo państwowe w słusznem dążeniu do otoczenia opieką kilkusettysięcznej rzeszy ofiar wojny. Z tak pojętego, szerokiego zresztą, zakresu działania, obejmującego renty, koncesje i opiekę społeczną, wyłącza się z góry — pragnąc zachować w czystej formie ściśle fachowy charakter czasopisma — sprawy organizacyjne inwalidów wojennych, które mają już zresztą swój odpowiednik w prasie.

Cel powyższy zamierza czasopismo osiągnąć przez zamieszczanie dokładnego tekstu ustaw, rozporządzeń i okólników, jak również posiadających zasadnicze znaczenie wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego, zaopatrywanie całego tego materjału prawnego w wyczerpujące objaśnienia oraz poświęcanie poszczególnym zagadnieniom z dziedziny prawa inwalidów wojennych i pozostałych po nich, specjalnych artykułów, omawiających te zagadnienia w sposób popularny, niemniej jednak ścisły.

Dążąc do postawienia „Przeglądu Prawa Inwalidzkiego" na możliwie wysokim poziomie, wydawnictwo zapewniło sobie stałą współpracę fachowców, którzy, dzięki długoletniej pracy na zajmowanych stanowiskach, zgłębili wszechstronnie odpowiednią dziedzinę prawa inwalidzkiego.

W następnym numerze „Przeglądu Prawa Inwalidzkiego" ukażą się między innemi: opracowane przez D-ra Zygmunta Heilmana uwagi do rozporządzenia wykonawczego do ustawy inwalidzkiej z dnia 5 lipca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 445), dotyczącego zawieszenia renty inwalidzkiej z powodu dochodu, oraz artykuł magistra praw Józefa Lelity p. t. „O związku przyczynowym między śmiercią, a służbą wojskową (art. 1 punkt b ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r.)".

DZIAŁ I.

PRAWODAWSTWO INWALIDZKIE.

Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 229 z 1929 r.

Na mocy art. 44 Konstytucji, ogłaszam ustawę następującej treści:

USTAWA
z dnia 7 marca 1929 r.

zmieniająca częściowo brzmienie art. 24 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie, pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

Art. 1. W art. 24 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) w brzmieniu art. 4 ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 608) wprowadza się następujące zmiany:

1) po ustępie czwartym dodaje się ustęp nowy w brzmieniu:

„Osoby, roszczące prawo do zaopatrzenia z tytułu choroby, okaleczenia lub śmierci, zaszłych przed dniem 1 lipca 1929 r., mogą dochodzić swych praw aż do 31 grudnia 1930 r. włącznie".

2) Ostatni ustęp otrzymuje następujące brzmienie:

„O ile roszczenie do zaopatrzenia zostało zgłoszone na zasadzie postanowienia poprzedniego ustępu niniejszego artykułu, uprawnienie do zaopatrzenia rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zgłoszeniu roszczenia".

3) W końcu art. 24 wstawia się nowy ustęp:

„Rejestracja, dokonana na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Ministrów i Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Prezesem Głównego Urzędu Likwidacyjnego z dnia 25 listopada 1920 r. w przedmiocie rejestracji i należności, przypadających Rzeczypospolitej od Niemiec z tytułu emerytur i zapomóg dla wojskowych ofiar wojny z b. armji rosyjskiej oraz osób, które były przez tych wojskowych utrzymywane (Monitor Polski Nr. 271 z 1920 r.), nie ma skutków prawnych zgłoszenia wymaganego postanowieniami niniejszego artykułu, a osoby, zgłoszone do tej rejestracji, nie mające przyznanych praw do zaopatrzenia, winny w celu uzyskania zaopatrzenia zgłosić swoje roszczenia do 31 grudnia 1930 r.".

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, Ministrowi Skarbu i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie w dniu 1 lipca 1929 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *(—) I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów: (—) *K. Bartel.*
Minister Spraw Wojskowych: (—) *J. Piłsudski.*
Minister Pracy i Opieki Społecznej: (—) *Dr. Jurkiewicz.*
Kierownik Ministerstwa Skarbu: (—) *Grodyński.*
Minister Sprawiedliwości: (—) *St. Car.*

Uwagi:

Dotychczasowe brzmienie art. 24 ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. w brzmieniu ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r. jest następujące:

„Uprawniony do zaopatrzenia winien dochodzić praw swych przed upływem jednego roku po opuszczeniu służby wojskowej.

Roszczenia, zgłoszone po tym terminie, można uwzględnić o ile:

a) urzędowe świadectwo lekarskie wykaże związek przyczynowy pomiędzy chorobą a służbą wojskową,

b) interesowany bawił zagranicą z uzasadnionych powodów lub był w niewoli.

Pozostali powinni zgłosić swoje uprawnienie do zaopatrzenia w ciągu jednego roku od dnia śmierci poległego lub zmarłego

W tym wypadku zaopatrzenie należy im się od terminu, określonego w art. 14, ust. 2.

O ile roszczenie do zaopatrzenia nie zostało zgłoszone w ciągu jednego roku — uprawnienie do zaopatrzenia rozpoczyna się od pierwszego dnia następującego po zgłoszeniu miesiąca".

Z postanowień ustawy wynika, że renta inwalidzka i zaopatrzenie pozostałych nie jest udzielane z urzędu, lecz na skutek zgłoszenia pretensji (roszczeń) o to zaopatrzenie. Zgłoszenie roszczeń ma cel podwójny: 1) podanie do wiadomości władzy istnienia uprawnienia do zaopatrzenia, 2) wyrażenie żądania otrzymania zaopatrzenia, z czego wynika, iż zaopatrzenia tego można się ważnie zrzec. Potrzeba zgłoszenia roszczeń przez zainteresowaną osobę odpada zatem, skoro osoba ta bez ingerencji (udziału) ze swej strony otrzymuje zaopatrzenie (naprzykład w postaci zaliczek) z ustawy inwalidzkiej z 18 marca 1921 r. Władza bowiem, udzielając stronie zaopatrzenia, świadoma jest istnienia jej uprawnienia do pobierania tegoż zaopatrzenia. Skoro zaś strona wyraźnie się nie zrzeka renty, należy przyjąć, że żąda nadal jej pobierania.

Ustawa mówi o „zgłoszeniu roszczeń o zaopatrzenie", względnie o „dochodzeniu swych praw". Znaczenie tych zwrotów zostało określone w motywach następujących wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego:

Wyrok z dnia 31 października 1928 r. L. rej. 5027/26 w sprawie Rozalji Grzymała, ogłoszony w Zbiorze Wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego, rocznik VI, Nr. 1551, (przez zgłoszenie roszczeń należy rozumieć wniesienie prośby o zaopatrzenie bez względu na to, czy do prośby tej zostały dołączone dowody, mające służyć do wykazania uprawnienia). Wyrok z dnia 14 czerwca 1928 r. L. rej. 4009/26 w sprawie Fischela Schwarca r. Fleschera (zgłoszenie roszczenia musi nastąpić na piśmie, bądź w formie odpowiedniego podania petenta, bądź w formie zaprotokułowania jego ustnego zgłoszenia). Wyrok z dnia 4 czerwca 1929 r. L. rej. 3602/27 w sprawie Wincentego Maciejewskiego (wyrażenie ustawy **o dochodzeniu** swych praw przez uprawnionego stwarza obowiązek **zgłoszenia się** u właściwej władzy).

Tak pojęte zgłoszenie roszczeń winno być uskutecznione w ciągu **prekluzyjnego**, t. zn. ostatecznego terminu jednorocznego od daty **faktycznego zwolnienia zainteresowanej osoby z czynnej służby wojskowej** (a więc nie od daty np. dopiero formalnego przeniesienia jej do rezerwy — wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 20 grudnia 1928 r. L. rej. 3439/26 w sprawie Abrama Dimensztejna). Termin jednoroczny odnośnie do tych inwalidów, których kalectwo powstało przed wejściem w życie ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r., na zasadzie art. 56 tejże ustawy liczyć należy od dnia wejścia jej w życie, t. j. od 1 maja 1921 roku (wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie Wincentego Maciejewskiego jak wyżej); termin ten został obecnie przedłużony do końca roku 1930. Po upływie terminu prekluzyjnego **może być** uwzględnione zgłoszenie roszczeń (a zatem według zupełnie swobodnego uznania władzy), o ile zachodzą **łącznie** dwa warunki, wymienione w punktach

a i b drugiego ustępu art. 24 ustawy inwalidzkiej (wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 15 czerwca 1925 r. L. rej. 1751/24 w sprawie Witolda Filimowskiego, ogłoszony w Zbiorze Wyroków N. T. A., rocznik III Nr. 711).

Art. 24 nie ustala początkowego terminu przyznania zaopatrzenia inwalidom wojennym, którzy zgłosili roszczenia w ciągu jednorocznego terminu. Tę lukę ustawy wypełnia § 25 rozporządzenia wykonawczego z dnia 10 stycznia 1923 r. do ustawy inwalidzkiej (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 132) stanowiąc, że zaopatrzenie należy się w tym wypadku:

a) od dnia 1 następującego miesiąca po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, osobom, którym do końca miesiąca, w jakim nastąpiło zwolnienie, przysługiwało prawo do uposażenia czynnego;

b) od 1 następującego dnia po terminie, za jaki wypłacono uposażenie czynne, osobom, którym nie przysługiwało prawo do uposażenia czynnego do końca miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie (szeregowi), przyczem zaopatrzenie oblicza się według zasad, podanych w § 23;

c) od 1 następującego dnia po doznaniu kalectwa (choroby), osobom, którym nie przysługiwało prawo do uposażenia czynnego.

Rozporządzenie opiera się niewątpliwie (nie dość ściśle zresztą) na analogji (podobieństwie) z przepisami art. 24 ustawy, dotyczącymi „pozostałych". Skoro bowiem termin jednoroczny dla zgłoszenia roszczeń przez „pozostałych" biegnie od dnia śmierci ich męża, ojca, względnie syna i skoro, w razie zgłoszenia roszczeń w tym terminie, otrzymują oni zaopatrzenie od dnia śmierci osób, po których otrzymują zaopatrzenie, podobnie termin przyznania renty inwalidzie wojennemu winien być ustalony na dzień następujący po opuszczeniu służby wojskowej.

Ściśle rzecz biorąc, nie można — według słów ustawy — zgłosić pretensji o rentę przed opuszczeniem służby wojskowej. A gdyby nawet stanąć na stanowisku przeciwnem, nie skutkowałoby wcześniejsze zgłoszenie pretensji wcześniejszego terminu początkowego przyznania zaopatrzenia, miałoby zaś ten tylko skutek praktyczny, iż umożliwiłoby urzędom właściwym załatwienie sprawy w czasie bliższym daty początkowego terminu przyznania zaopatrzenia, czyli daty opuszczenia służby wojskowej. W takiem pojmowaniu przepisu ustawy znajdujemy jednak jeszcze jedną niedokładność. W wypadku bowiem, gdy np. wojskowy, służący czynnie w wojsku na skutek mobilizacji, **opuści po wojnie służbę wojskową choćby tylko na jeden dzień,** poczem zostaje do służby przyjęty ponownie jako zawodowy, zgłosiwszy się w terminie o rentę inwalidzką, otrzymuje ją od dnia opuszczenia służby na skutek demobilizacji, a renta jego podlega nadal jedynie ewentualnemu zawieszeniu z art. 26 pkt. f ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. z powodu dochodów, osiąganych w zawodowej służbie wojskowej. Natomiast taki sam wojskowy, który, **nie przerywając służby czynnej,** został przemianowany na zawodowego, mając prawa inwalidzkie, nie otrzymuje renty, gdyż ta nie może mu być przyznana z powodu niezaistnienia warunków (opuszczenie służby wojskowej) do ustalenia początkowego terminu przyznania zaopatrzenia.

Piąty (ostatni) ustęp art. 24 ustawy z dnia 18 marca 1921 r., zmienionej ustawą z dnia 4 sierpnia 1922 r., który stanowi: „O ile roszczenie do zaopatrzenia nie zostało zgłoszone w ciągu jednego roku — uprawnienie do zaopatrzenia rozpoczyna się od pierwszego dnia następującego po zgłoszeniu miesiąca" odnosi się do „pozostałych" (wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 10 maja 1929 r. L. Rej. 3416/27 w sprawie Stanisława Prętkiego).

Według art. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 1929 r. dodaje się po ustępie czwartym art. 24 ustawy inwalidzkiej w dotychczasowem brzmieniu następujący ustęp (odnoszący się do inwalidów i pozostałych, nie zaś wyłącznie do pozostałych!): „Osoby, roszczące prawo do zaopatrzenia z tytułu choroby, okaleczenia lub śmierci, zaszłych przed dniem 1 lipca 1929 r., mogą dochodzić swych praw aż do 31 grudnia 1930 r. włącznie".

Jako **ostatni** zaś ustęp (z wyraźnem w nim powołaniem się na dopiero-co cytowany przepis, jako na ustęp **poprzedni**) wprowadza art. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 7 marca 1929 r. w art. 24 ustawy inwalidzkiej następujące postanowienie: „O ile roszczenie do zaopatrzenia zostało zgłoszone na zasadzie postanowienia poprzedniego ustępu niniejszego artykułu, uprawnienie do zaopatrzenia rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zgłoszeniu roszczenia".

Z tych postanowień ustawy wynika, że cytowany wyżej ustęp 5 art. 24 ustawy inwalidzkiej w dotychczasowem brzmieniu został zniesiony, a więc dotychczasowe uprzywilejowanie „pozostałych" w stosunku do inwalidów wojennych przez umożliwienie tym pierwszym zgłoszenia roszczeń o zaopatrzenie także po upływie terminu prekluzyjnego jednorocznego z tym jedynie rygorem, że zaopatrzenie będzie im przyznane z początkiem następującego po zgłoszeniu miesiąca, zostało zniesione, a ostateczny termin zgłaszania przez nich pretensji do renty po zmarłych i poległych przed dniem 1 lipca 1929 r. upływa z końcem roku 1930, poczem będą mogli wnosić odpowiednie prośby jedynie w ciągu jednego roku od śmierci ich ojca, męża, względnie syna.

Tak zwana rejestracja francuska odbywała się (przeważnie w 1921 r.) na podstawie rozporządzenia Prezydenta Ministrów i Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 25 listopada 1920 r. w przedmiocie rejestracji należności, przypadających Polsce od Niemiec z tytułu emerytur i zapomóg dla wojskowych, ofiar wojny z b. armji rosyjskiej, oraz osób, które były przez tych wojskowych utrzymywane (Monitor Polski z roku 1920 Nr. 271). Najwyższy Trybunał Administracyjny w kilku wyrokach uznał zarejestrowanie się przed Komisją, ustanowioną w cytowanym wyżej przepisie prawnym, za równoznaczne z formalnem zgłoszeniem roszczeń o zaopatrzenie według art. 24 ustawy inwalidzkiej (wyrok z dnia 13 czerwca 1927 r. L. Rej. 3816/25 w sprawie Bazylego Kuryłowicza, ogłoszony w Zbiorze Wyroków N. T. A., rocznik V Nr. 1235). W tym stanie rzeczy stanowi pkt. 3 art. 1 ustawy z dnia 7 marca 1929 r. autentyczną interpretację (wykładnię samego ustawodawcy) artykułu 24 ustawy inwalidzkiej uznając, iż „rejestracja francuska" nie rodzi skutków zgłoszenia roszczeń o zaopatrzenie inwalidzkie, uznając jednak „prawa nabyte" osób zainteresowanych, wymaga pownownego zgłoszenia roszczeń o rentę tylko od tych osób, które nie mają przyznanej renty (na podstawie wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego lub z innych powodów).

Ustawa z dnia 7 marca 1929 r. wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1929 r. Mylnem byłoby mniemanie, iż z powodu przedłużenia terminu zgłoszenia roszczeń o zaopatrzenie do dnia 31 grudnia 1930 r. wszystkie przed dniem wejścia w życie tej ustawy uskutecznione przez inwalidów wojennych zgłoszenia roszczeń, a nieprzyjęte z powodu przekroczenia terminu rocznego od opuszczenia służby wojskowej, stają się skuteczne, o ile nastąpiły przed końcem roku 1930. Ustawa bowiem nie działa wstecz, zamiarem zaś jej jest danie z jednej strony osobom uprawnionym możności dodatkowego zarejestrowania ich roszczeń, z drugiej zaś strony utrzymanie w interesie władz administracyjnych ograniczenia rejestracji terminem. Zatem ustawa ta może dotyczyć tylko zgłaszania roszczeń o zaopatrzenie, dokonanego od czasu wejścia jej w życie.

Dr. Z. Heilman.
Radca ministerjalny w Ministerstwie Skarbu.

KOMPETENCJA WŁADZ W SPRAWACH REJESTRACJI INWALIDÓW WOJENNYCH.

Rejestracja inwalidów wojennych należy — według rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Skarbu z dnia 15 czerwca 1929 r. w sprawie podziału zakresu działania Ministrów przy wykonaniu ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin — do zakresu działania Ministra Pracy i Opieki Spo-

łecznej (§ 3 pkt. 1). Rozporządzenie powyższe zostało ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 425 z 1929 r. i weszło w życie z dniem 18 lipca 1929 r.

Na tej podstawie wydane zostało następujące zarządzenie, ogłoszone w Monitorze Polskim z dnia 31.VII.1929 r. Nr. 174, poz. 435:

ZARZĄDZENIE
Ministra Pracy i Opieki Społecznej
z dnia 23 lipca 1929 r.

Na podstawie § 24a rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Skarbu i Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 10 stycznia 1923 r. do ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie, pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 132), w brzmieniu § 1 p. 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Skarbu, Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Ministra Spraw Zagranicznych i Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lipca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 429) — wyznaczam, jako powołane do przyjmowania zgłoszeń roszczenia do zaopatrzenia inwalidzkiego, następujące powiatowe władze administracji ogólnej (referaty spraw inwalidów wojennych):

1. Starostwo grodzkie Warszawa (południe) — od osób mieszkających w m. st. Warszawie;

2. Starostwo powiatowe warszawskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: warszawskim, grójeckim, skierniewickim, łowickim, rawskim, sochaczewskim, błońskim, mińsko-mazowieckim, radzymińskim;

3. Starostwo powiatowe płockie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: płockim, gostynińskim, włocławskim, nieszawskim, lipnowskim, kutnowskim, rypińskim;

4. Starostwo powiatowe ciechanowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: ciechanowskim, mławskim, przasnyskim, pułtuskim, makowskim, płońskim, sierpeckim;

5. Starostwo powiatowe łódzkie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: łódzkim, brzezińskim, łęczyckim, sieradzkim, łaskim i w m. Łodzi;

6. Starostwo powiatowe kaliskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: kaliskim, tureckim, konińskim, słupeckim, kolskim;

7. Starostwo powiatowe piotrkowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: piotrkowskim, radomskowskim, wieluńskim;

8. Starostwo powiatowe kieleckie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: kieleckim, sandomierskim, opatowskim, stopnickim, pińczowskim, jędrzejowskim, włoszczowskim;

9. Starostwo powiatowe radomskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: radomskim, kozienickim, iłżeckim, koneckim, opoczyńskim;

10. Starostwo powiatowe będzińskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: będzińskim, częstochowskim, miechowskim, olkuskim, zawierciańskim, i w m. Częstochowie i Sosnowcu;

11. Starostwo powiatowe lubelskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: lubelskim, puławskim, garwolińskim, chełmskim, lubartowskim, janowskim i w m. Lublinie;

12. Starostwo powiatowe siedleckie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: siedleckim, konstantynowskim, bialskim, włodawskim, węgrowskim, sokołowskim, łukowskim, radzyńskim;

13. Starostwo powiatowe zamojskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: zamojskim, krasnystawskim, biłgorajskim, hrubieszowskim, tomaszowskim;

14. Starostwo powiatowe białostockie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: białostockim, wysoko-mazowieckim, szczuczyńskim, z siedzibą w Grajewie, łomżyńskim, kolneńskim, ostrołęckim, ostrowskim, bielskim i w m. Białymstoku;

15. Starostwo powiatowe grodzieńskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: grodzieńskim, sokolskim, suwalskim, augustowskim, wołkowyskim;

16. Starostwo powiatowe baranowickie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: nowogrodzkim, nieświeskim, stołpeckim, słonimskim, baranowickim;

17. Starostwo powiatowe lidzkie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: lidzkim, wołożyńskim, szczuczyńskim;

18. Starostwo powiatowe brzeskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: brzeskim, kobryńskim, prużańskim, kamień-koszyrskim i w m. Brześciu n/B.;

19. Starostwo powiatowe pińskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: pińskim, drohiczyńskim, łuninieckim, stolińskim, kosowskim, sarneńskim;

20. Starostwo powiatowe łuckie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: łuckim, włodzimierskim, horochowskim, kowelskim, lubomelskim;

21. Starostwo powiatowe równieńskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: równieńskim, zdołbunowskim, dubieńskim, krzemienieckim, kostopolskim;

22. Starostwo grodzkie wileńskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: wileńsko-trockim, oszmiańskim, wilejskim, mołodeczańskim, i w m. Wilnie;

23. Starostwo powiatowe postawskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: postawskim, dziśnieńskim, święciańskim, brasławskim;

24. Starostwo powiatowe krakowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: krakowskim, myślenickim, bocheńskim, wielickim i w m. Krakowie;

25. Starostwo powiatowe tarnowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: tarnowskim, brzeskim, dąbrowskim, mieleckim, pilzneńskim, ropczyckim, jasielskim;

26. Starostwo powiatowe nowo-sądeckie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: nowo-sądeckim, grybowskim, gorlickim, limanowskim, nowotarskim, makowskim;

27. Starostwo powiatowe wadowickie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: wadowickim, oświęcimskim, chrzanowskim, żywieckim, bialskim;

28. Starostwo powiatowe lwowskie — od osób mieszkających

w powiecie administracyjnym: lwowskim, gródeckim, bóbreckim, rawskim, jaworowskim, sokalskim, żółkiewskim i w m. Lwowie;

29. Starostwo powiatowe przemyskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: przemyskim, dobromilskim, brzozowskim, mościskim, przeworskim, jarosławskim, lubaczowskim, niskim;

30. Starostwo powiatowe rzeszowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: rzeszowskim, strzyżowskim, kolbuszowskim, tarnobrzeskim, łańcuckim;

31. Starostwo powiatowe samborskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: samborskim, staro-samborskim, drohobyckim, rudzkim;

32. Starostwo powiatowe sanockie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: sanockim, krośnickim, liskim;

33. Starostwo powiatowe stanisławowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: stanisławowskim, bohorodczańskim, nadwórniańskim, rohatyńskim, tłumackim i kałuskim;

34. Starostwo powiatowe kołomyjskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: kołomyjskim, horodeńskim, kosowskim, śniatyńskim;

35. Starostwo powiatowe stryjskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: stryjskim, skolskim, żydaczowskim, tureckim, dolinieckim;

36. Starostwo powiatowe tarnopolskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: tarnopolskim, trembowelskim, skałackim, zbaraskim, brzeżańskim, podhajeckim;

37. Starostwo powiatowe czortkowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: borszczowskim, czortkowskim, kopyczynieckim, zaleszczyckim, buczackim;

38. Starostwo powiatowe złoczowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: kamionkowskim, złoczowskim, radziechowskim, brodzkim, zborowskim, przemyślańskim;

39. Starostwo powiatowe poznańskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: poznańskim, grodziskim, wolsztyńskim, nowo-tomyślskim, gnieźnieńskim, wrześniańskim, środzkim, w m. Poznaniu i w m. Gnieźnie;

40. Starostwo powiatowe kościańskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: kościańskim, leszczyńskim, śremskim, śmigielskim, gostyńskim, rawickim;

41. Starostwo powiatowe bydgoskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: bydgoskim, chodzieskim, wyrzyskim, szubińskim i w m. Bydgoszczy;

42. Starostwo powiatowe inowrocławskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: inowrocławskim, mogileńskim, strzeleckim, żnińskim, wągrowieckim i w m. Inowrocławiu;

43. Starostwo powiatowe ostrowskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: ostrowskim, odolanowskim, ostrzeszowskim, jarocińskim, kępnieńskim, pleszewskim, koźmińskim, krotoszyńskim;

44. Starostwo powiatowe szamotulskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: szamotulskim, obornickim, czarnkowskim, międzychodzkim;

45. Starostwo powiatowe toruńskie — od osób mieszkających w po-

wiecie administracyjnym: toruńskim, wąbrzeźnieńskim, chełmińskim, i w m. Toruniu;

46. Starostwo powiatowe grudziądzkie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: grudziądzkim, świeckim, brodnickim, lubawskim, działdowskim i w m. Grudziądzu;

47. Starostwo powiatowe kościerzyńskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: kościerzyńskim, kartuskim, morskim i w powiecie miejskim Gdyni;

48. Starostwo powiatowe starogardzkie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: starogardzkim, tczewskim, gniewskim, chojnickim, sępolińskim, tucholskim;

49. Starostwo powiatowe katowickie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: katowickim, pszczyńskim, rybnickim i w m. Katowicach;

50. Starostwo powiatowe bielskie — od osób mieszkających w powiecie administracyjnym: bielskim, cieszyńskim i w m. Bielsku.

51. Starostwo powiatowe świętochłowickie — od osób mieszkających w okręgu miejskim Królewska Huta, w powiecie administracyjnym: świętochłowickim, lublinieckim, tarnogórskim.

ZAOPATRZENIE INWALIDÓW WOJENNYCH, PRZEBYWAJĄCYCH NA STUDJACH TEOLOGICZNYCH I W KLASZTORACH.

MINISTERSTWO SKARBU

L. D. III. 16309/6/28.

Zaopatrzenie inwalidów wojennych przebywających na studjach teologicznych i w klasztorach.

Warszawa, dnia 9 czerwca 1930 r.

Do Izby Skarbowej Grodzkiej Wydział VI w/m.

„ Izby Skarbowej — Wydział VI w Poznaniu, w Krakowie.

„ Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego Wydział Skarbowy w Katowicach.

Ministerstwo Skarbu wyjaśnia kwestję stosowania zarządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 4.XI.1924 r. L. 4371/DB/Em. w sprawie ograniczenia renty inwalidzkiej, należnej studentom teologji, jak następuje:

Ograniczenie renty według art. 33 ustawy z dnia 18.III.1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin i t. d. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) w brzmieniu ustawy z dnia 4.VIII.1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 608), stosowane analogicznie do postanowień art. 47 ustawy z dnia 18.III.1921 r., może nastąpić tylko w odniesieniu do tych osób, które, studjując teologję, pozostają na utrzymaniu (z wolnem mieszkaniem) Skarbu Państwa.

Natomiast niema w obowiązujących postanowieniach ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin podstawy prawnej do ograniczenia renty inwalidzkiej z tytułu pozostawania inwalidy wojennego, nie będącego studentem teologji, w zakonie.

Wszelkie, wydane dotychczas przez Ministerstwo Skarbu, zarządzenia natury ogólnej, dotyczące powyższych kwestyj, a w szczególności końcowy ustęp zarządzenia z dnia 2.VII.1927 r. L. 4153/DB.Inw. do Izby Skarbowej w Krakowie, uchyla się.

DZIAŁ II.

Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Wyrok z dnia 27 września 1929 r.

(L. Rej. 5327/26).

Najwyższy Trybunał Administracyjny w sprawie ze skargi Jana Ryżewskiego w Brzeżanach na orzeczenie Okręgowej Inwalidzkiej Komisji Odwoławczej przy D. O. K. Nr. VI we Lwowie z dnia 18 października 1926 r. w przedmiocie renty inwalidzkiej, po przeprowadzonej dnia 27 września 1929 r. rozprawie, **oddala skargę jako nieuzasadnioną.**

P o w o d y.

Jan Ryżewski, b. żołnierz armji austrjackiej z czasów wojny światowej, orzeczeniem stałej Komisji rewizyjnej lekarskiej w Brzeżanach z dnia 25 stycznia 1923 r., zatwierdzonem przez D. O. K. we Lwowie dnia 20 kwietnia 1923 r., miał sobie przyznane zaopatrzenie inwalidzkie według kategorji II na stałe, przyczem utratę jego zdolności zarobkowej określono na 60%, ustalając, że kalectwo „brak lewego przedramienia po amputacji", pozostaje w związku ze służbą wojskową austrjacką.

Następnie jednak, mianowicie w dniu 23 kwietnia 1926 r. Komisja rewizyjna lekarska w Brzeżanach, stwierdziwszy u Ryżewskiego to samo kalectwo i ten sam % niezdolności zarobkowej, orzekła, że nie stoi ono w związku przyczynowym ze służbą wojskową, **ponieważ powstało wskutek upadku z pociągu w czasie jazdy wymienionego Ryżewskiego na urlop.** Rozstrzygnięcie powyższe zatwierdził D. O. K. we Lwowie dnia 18 maja 1926 r.

W odwołaniu do Okręgowej Inwalidzkiej Komisji Odwoławczej we Lwowie, Ryżewski prosi o uchylenie wzmiankowanego orzeczenia D. O. K. i wyjaśnia, że w roku 1918 dnia 12 lipca został z frontu włoskiego urlopowany do domu. W Boguminie z powodu wielkiego natłoku i ścisku był przez innych żołnierzy zepchnięty z wagonu na tor kolejowy i padając złamał rękę. Aczkolwiek wypadek, powodujący kalectwo, nastąpił nie na placu boju ani w potyczce, jednakże z powodu służby wojskowej, albowiem gdyby nie owa służba, byłby siedział w domu, a więc nie potrzebował jeździć na urlop. Instancja odwoławcza w dniu 18 października 1926 r. wydała orzeczenie zgodne z orzeczeniem instancji niższej.

W skardze do Najwyższego Trybunału Administracyjnego Ryżewski twierdzi, że orzeczenie Komisji Odwoławczej jest mylne i nieuzasadnione, albowiem doznał on kalectwa w czasie chwilowego zwolnienia na urlop wypoczynkowy, w czasie odbywania podróży z frontu do domu. Faktem niezaprzeczonym jest, iż, gdyby nie służba wojskowa, skarżący nie miałby osobistej potrzeby wówczas odbywać podróży. W konkluzji skarżący prosi o uchylenie cytowanego orzeczenia. Władza pozwana w odpowiedzi swej wnosi o oddalenie skargi.

W tym stanie rzeczy, jaki przedstawiono powyżej, Najwyższy Trybunał Administracyjny ma do rozstrzygnięcia pytanie, czy nieszczęśliwy wypadek, jakiemu uległ żołnierz, zwolniony na urlop, w czasie podróży swej, może być uznany za pozostający w związku przyczynowym ze służbą wojskową tegoż żołnierza w rozumieniu przepisów ustawy inwalidzkiej.

Otóż stosownie do postanowienia art. 2 ustawy z dn. 18 marca 1921 r., poz. 195 Dz. Ust. za inwalidę wojennego uważa się osoby, które do-

znały uszkodzenia zdrowia lub okaleczenia **na skutek służby.** W rozwinięciu tej tezy tak zwane „przepisy rewizyjne San. 6/24", w których jest mowa o ustaleniu związku cierpienia ze służbą wojskową, stanowią, pomiędzy innemi w par. 21 punkt c), że za znajdujące się w podobnym związku uważać należy tylko takie uszkodzenie zdrowia, które powstało z powodu nieszczęśliwego wypadku lub stanu chorobowego, powstałego bez winy własnej a doznanego z powodu właściwości pełnionych czynności służbowych (np. wpływ pożywienia, ubrania, pomieszczenia, uzbrojenia, obowiązkowych zajęć, ćwiczeń i t. p.).

Już to samo wskazuje na okoliczność, że koniecznym warunkiem uznania związku przyczynowego za istniejący jest, by cierpienie czy uszkodzenie powstało z powodu właściwości **pełnionych** czynności. Moment ten wyklucza, oczywiście, możność dopatrywania się związku przyczynowego pomiędzy wypadkiem, jaki spotkał skarżącego w czasie urlopu, a jego służbą wojskową, skoro właśnie udzielenie urlopu polega na zwolnieniu od **pełnienia czynności,** bezpośrednio związanych ze służbą wojskową.

Z tych względów Najwyższy Trybunał Administracyjny uznaje zajęte przez władzę pozwaną stanowisko za zgodne z obowiązującemi przepisami.

Co się tyczy podniesionego na rozprawie przez pełnomocnika skarżącego zarzutu wadliwości postępowania, polegającej na braku uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, to Najwyższy Trybunał Administracyjny zarzutu tego nie uwzględnia, jako że został on poraz pierwszy wysunięty dopiero na rozprawie, a następnie w rzeczywistości jest niesłuszny, ponieważ motyw odmowy władza pozwana podaje. W wyniku powyższych rozważań Najwyższy Trybunał Administracyjny oddala skargę, jako nieuzasadnioną.

Uwaga.

Trybunał wypowiedział w powyższym wyroku następujący pogląd prawny:

Koniecznym warunkiem uznania związku przyczynowego między cierpieniem a służbą wojskową za istniejący jest, by cierpienie, czy uszkodzenie powstało z powodu właściwości pełnionych czynności, związanych ze służbą wojskową.

Wyrok z dnia 19 października 1929 r.

(L. Rej. 495/25).

Najwyższy Trybunał Administracyjny w sprawie ze skargi Wacława Zdrodowskiego na orzeczenie Ministerstwa Skarbu z dnia 27 grudnia 1924 r. L. 4041/DB. Em. w przedmiocie renty inwalidzkiej, po przeprowadzonej dnia 19 października 1929 r. rozprawie, **oddala skargę, jako nieuzasadnioną.**

P o w o d y.

Decyzją Izby Skarbowej w Warszawie z dnia 9 listopada 1923 r. L. dz. 35773/23 przyznano skarżącemu stałe zaopatrzenie pieniężne, jako inwalidzie VI kategorji, począwszy od 1 maja 1921 r., wypłata jednak tego zaopatrzenia zawieszoną została na mocy artykułu 26, pkt. f ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. poz. 195 Dz. Ust. zmienionego artykułem 5 ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r. poz. 608 Dz. Ust., wobec pobierania przez skarżącego pensji urzędniczej X stopnia służbowego.

Na skutek zażalenia skarżącego, Ministerstwo Skarbu, orzeczeniem z dnia 27 grudnia 1924 r. L. 4041/DB. Em., zmieniło powyższą decyzję Izby

Skarbowej i zarządziło wypłatę skarżącemu renty inwalidzkiej za czas od 1 maja 1921 r. do 31 grudnia 1921 r. w pełnej wysokości, za rok zaś 1922 w wysokości 1/5, a wreszcie za czas od 1 marca 1924 r. do 31 października 1924 r. w wysokości 3/5 należnej mu renty, o ile zajmuje on stanowisko urzędnika X stopnia służbowego i poza poborami nie ma żadnych innych dochodów. Co się zaś tyczy okresu czasu od 1 października 1923 r. do końca lutego 1924 r., utrzymano w mocy pomienioną decyzję Izby Skarbowej, wydaną na podstawie art. 5 ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r., poz. 608 Dz. Ust.

Na decyzję tę skarżący wniósł do Najwyższego Trybunału Administracyjnego skargę, w której zarzucając brak uzasadnienia zaskarżonej decyzji, wywodzi, że w chwili wydania ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. pensja jego, jako urzędnika X kategorji, była mniejsza od przyznanej mu renty inwalidzkiej i stosunek renty do pensji jego pozostałby zawsze ten sam, o ileby Rada Ministrów, zgodnie z artykułem 12 pomienionej ustawy i artykułem 5 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. poz. 429 Dz. Ust., w miarę wzrostu drożyzny zwiększała odpowiednio mnożnik. Zaprzestanie przez Radę Ministrów wbrew powyższym przepisom określenia wysokości mnożnika nie może wobec tego pociągać za sobą utraty lub zmniejszenia przyznanej renty.

Następnie już po wniesieniu skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego władza pozwana uchyliła zaskarżone orzeczenie, zmieniając wysokość zawieszenia renty skarżącemu w sposób następujący: za miesiąc luty 1922 r. o 3/5, za marzec o 2/5, za kwiecień o 3/5, za maj o 2/5, za czerwiec o 3/5, za czas zaś od lipca 1922 r. do lutego 1924 r. włącznie zawiesiła w zupełności, za marzec 1924 r. o 2/5, a za czas od kwietnia do października 1924 r. o 3/5. Skarżący jednak w nadesłanem do Najwyższego Trybunału Administracyjnego podaniu z dnia 14 marca 1929 r., ponawiając zarzut co do braku uzasadnienia, oświadczył, że skargi swej nie cofa i że wobec tego, że w ustawodawstwie, dotyczącym uposażenia urzędniczego i zaopatrzenia inwalidzkiego, żadne istotne zmiany nie zaszły, przyznana mu w 1921 r. całkowita renta nie mogła być zawieszoną.

Najwyższy Trybunał Administracyjny po rozpoznaniu sprawy rozważył, co następuje:

Na mocy artykułów 8, 9 i 12 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych z dnia 18 marca 1921 r., poz. 195 Dz. Ust., znowelizowanej ustawami z dnia 4 sierpnia 1922 r., poz. 608 i 12 lutego 1924 r. poz. 223 Dz. Ust., przyznawana renta inwalidom wojennym składa się z zasadniczej renty, wynoszącej 500 marek polskich miesięcznie, oraz dodatków dla ciężko poszkodowanych, kwalifikacyjnego i drożyźnianego. Ten ostatni dodatek na mocy art. 12 powołanej ustawy wymierzany być winien zgodnie z ustawą o uposażeniu urzędników państwowych z dnia 13 lipca 1920 r. poz. 429 Dz. Ust., która w artykule 5-ym określiła każdorazowy dodatek drożyźniany dla urzędników państwowych, jako iloczyn z pomnożenia mnożnej, stanowiącej procentową, tąż ustawą określoną, część płacy zasadniczej — na mnożnik. Wysokość mnożnika uzależnioną została w tymże artykule od poszczególnych klas miejscowości oraz od zmian warunków ekonomicznych, przyczem Rada Ministrów upoważniona została do każdorazowego ustalania stopy mnożnika, — co wynika z tekstu tego artykułu, w którym wyraźnie zaznaczone zostało,

że „Rada Ministrów na wniosek Ministra Skarbu władną będzie podwyższać lub obniżać stopę mnożnika" i t. d.

Z powyższego wynika, jak to już Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku w sprawie Zabłockiego L. Rej. 454/23 [1]) wyjaśnił i uzasadnił, że Rada Ministrów bez obawy skutków prawnych, w sensie następnego dochodzenia przez funkcjonarjuszów swoich praw w drodze skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, mogłaby stopy mnożnika nie podwyższać nawet przy zmianach warunków ekonomicznych. Ponieważ w stosunku do inwalidów, mnożnik odpowiadać miał wysokości każdorazowego mnożnika, ustalonego przez Radę Ministrów w sposób powyższy dla obliczenia dodatków drożyźnianych dla urzędników państwowych i osób wojskowych, przeto zaniechanie przez Radę Ministrów ustalenia wysokości tego mnożnika nie stworzyło w stosunku do inwalidów, tak samo jak i w stosunku do funkcjonarjuszów państwowych, prawa do dochodzenia swych praw w drodze skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Tembardziej nie może być mowy o tem dochodzeniu w razie, jeżeli wobec zmian ustawodawczych Rada Ministrów nie miała podstawy prawnej do dalszego określania stopy mnożnika, co właśnie w danym wypadku zachodzi.

Nic mianowicie nie stało na przeszkodzie określaniu mnożnika przez Radę Ministrów do czasu obowiązywania ustawy o uposażeniu urzędników z dnia 13 lipca 1920 r. a więc do dnia 1 października 1923 r., t. j. do dnia wejścia w życie nowej ustawy o uposażeniu z dnia 9 października 1923 r., poz. 924 Dz. Ust. Ta ostatnia ustawa jednak, anulując poprzednie ustawy w tym przedmiocie (art. 120), wprowadziła dla określenia wysokości uposażeń urzędniczych odmienne zasady, a mianowicie ustanowiła 16 grup uposażenia z podziałem na szczeble i wysokość uposażenia, odpowiadającego każdej grupie i szczeblowi, określiła jako iloczyn z pomnożenia przysługujących tym grupom i szczeblom punktów przez mnożną, której wysokość, początkowo określona na 11.600 marek polskich (art. 5), następnie w każdym miesiącu miała być określaną przez Radę Ministrów.

O inwalidach w tej ostatniej ustawie wzmianki niema i żadne oddzielne rozporządzenie o przystosowaniu tej ustawy do ustawy inwalidzkiej nie zostało wydane, wobec czego ustalenie mnożnika z dnia 1 października 1923 r. w myśl przepisów ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. okazało się ustawowo niewykonalnem.

W tym stanie rzeczy biorąc pod uwagę, że prawa inwalidów, a tem samem i wszelkie pretensje, wynikające z naruszenia tych praw, opierać się mogą tylko na przepisach ustawowych, regulujących dany stosunek między inwalidą a państwem, że w danym wypadku przepisy te nie stwarzają dla inwalidów prawa do pobierania ściśle określonych dodatków drożyźnianych, lecz wysokość tych ostatnich uzależniły od ustalenia przez Radę Ministrów, działającą w tym wypadku na mocy upoważnienia, zawartego w artykule 5 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. poz. 429 Dz. Ust., że wobec uchylenia ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. przez ustawę z dnia 9 października 1923 r. poz. 924 Dz. Ust. tem samem pomieniony artykuł 5 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. utracił swą moc, a więc i upoważnienie wydane Radzie Ministrów do określania mnożników, — zarzuty skarżą-

[1]) Zbiór Wyroków N. T. A. rocznik I Nr. 98.

cego skierowane przeciwko powyższemu stanowi rzeczy, jako niestwierdzające żadnych przekroczeń przepisów ustawowych ze strony władzy pozwanej, tem samem na mocy artykułu 1 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym z dnia 3 sierpnia 1922 r. poz. 400/1926 r. Dz. Ust., nie mogą być uznane za uzasadnione.

Co się tyczy zarzutów co do braku uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, zarzut ten jest niesłuszny, gdyż orzeczenie to zawiera powołanie ustawowych przepisów oraz szczegółowe ich wyliczenie.

Z powyższych względów Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargę, jako nieuzasadnioną.

Uwaga.

Trybunał wypowiedział w powyższym wyroku następujący pogląd prawny:

Niepodwyższanie przez Radę Ministrów stopy mnożnika dla obliczania uposażenia funkcjonarjuszów państwowych na mocy art. 5 ustawy uposażeniowej z dnia 13 lipca 1920 r., poz. 429 Dz. Ust. nie stwarza podstawy do dochodzenia praw inwalidów, tak samo jak i funkcjonarjuszów państwowych, w drodze skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Wyrok z dnia 3 czerwca 1930 r.

(L. Rej. 473/28)

Najwyższy Trybunał Administracyjny w sprawie ze skargi Walentego Napierały w Poznaniu na orzeczenie Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 25 listopada 1927 r. L. VIII. 19903/27 w przedmiocie rejestracji inwalidzkiej, po przeprowadzonej dnia 3 czerwca 1930 r. rozprawie, **oddala skargę, jako nieuzasadnioną.**

Powody.

Walenty Napierała, żołnierz b. armji niemieckiej z czasu wojny światowej, którego podania z dnia 12 marca 1924 r. a następnie z dnia 7 lutego 1926 r. o przedstawienie go, jako roszczącego pretensję do zaopatrzenia inwalidzkiego, wojskowej komisji lekarskiej do zbadania, zostały przez Powiatową Komendę Uzupełnień w Poznaniu odmownie, z powołaniem na art. 24 ustawy inwalidzkiej, załatwione, wniósł w grudniu 1926 r. do wzmiankowanej władzy dalsze podanie o ponowne rozpatrzenie sprawy, przyczem powoływał się na dołączone zeznania. Wedle załącznika do tego podania, Marcin Piechocki i Mieczysław Janiszewski oznajmiali, że byli świadkami, jak Janiszewski dnia 5 października 1921 r. pisał dla Walentego Napierały wniosek w celu osiągnięcia renty, oraz, że odnośne pismo skierowane zostało do Powiatowej Komendy Uzupełnień w Poznaniu. Powiatowa Komenda Uzupełnień w Poznaniu, decyzją z dnia 12 kwietnia 1927 r., oznajmiła Napierale, że zarejestrowanie jego nie może nastąpić, gdyż z dziennika za r. 1921 nie jest widoczne, by wniosek jego o zaopatrzenie wpłynął do Komendy, a wobec tego nie da się stwierdzić, czy do rzekomo zgłoszonego wniosku dołączone zostały stwierdzające związek cierpienia ze służbą wojskową dokumenty, które według istniejących przepisów, winny być przedłożone równocześnie z wnioskiem, a najpóźniej przed upływem terminu prekluzyjnego. Przeciw decyzji tej Napierała wniósł odwołanie do Dowódcy Okręgu Korpusu w Poznaniu, wywodząc, że z zeznań świadka Piechockiego wyraźnie wynika, iż wniosek o zaopatrzenie inwalidzkie odwoławca skierował do Powiatowej Komendy Uzupełnień w październiku 1921 r. Nadto odwoławca kwestjonował obowiązek przedkładania ze swej strony specjalnych dowodów co do związku przyczynowego, zaznaczając, że odnośne dowody

znajdować się muszą w jego aktach wojskowych. Dowódca Okręgu Korpusu w Poznaniu, orzeczeniem z dnia 11 czerwca 1927 r., odwołania tego nie uwzględnił, powołując się na termin prekluzyjny, przewidziany art. 24 ustawy inwalidzkiej. Przeciw temu orzeczeniu Napierała wniósł dalsze odwołanie do Ministerstwa Spraw Wojskowych, podnosząc, że starania o przyznanie renty inwalidzkiej czynił od początku powstania w Poznaniu Koła Związku Inwalidów Wojennych, oraz powołując się na przedłożone przez siebie zeznania. Wspomniane Ministerstwo, orzeczeniem z dnia 25 listopada 1927 r. L. VIII. 19903/27, nie uwzględniło odwołania Napierały, podając jako motyw swego rozstrzygnięcia okoliczność, że odwoławca roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego zgłosił po upływie terminu prekluzyjnego, przewidzianego w art. 24 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. poz. 195 Dz. Ust., t. j. po 30 kwietnia 1922 r.

We wniesionej na orzeczenie to skardze Napierała zarzuca jego nielegalność, wywodząc, że pozwana władza, stosując do niego art. 24 ustawy inwalidzkiej, błędnie interpretuje przepisy artykułem tym objęte, a to, o ile wychodzi z założenia, iż zgłaszający roszczenia inwalidzkie jeśli uchybi terminowi, ustanowionemu postanowieniem ustępu pierwszego wymienionego artykułu, traci prawo do zaopatrzenia wogóle. Stanowisko to, wedle dalszych wywodów skargi, przedstawia się, wobec tekstu art. 24 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. poz. 195 Dz. Ust. w brzmieniu ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r. poz. 608 Dz. Ust., jako mylne, — albowiem z treści ostatniego ustępu wymienionego artykułu wynika, że roszczący pretensję do zaopatrzenia inwalidzkiego nie traci we wzmiankowanym wypadku prawa do zaopatrzenia wogóle, lecz traci tylko prawo do zaopatrzenia za czas przeszły, zaopatrzenie bowiem należy mu się w tym wypadku na przyszłość, licząc od pierwszego dnia, następującego po zgłoszeniu, miesiąca. Skarżący w celu uzasadnienia przytoczonej interpretacji art. 24 ustawy inwalidzkiej, powołuje się jeszcze na okoliczność, że niema powodu, aby postanowienie objęte ostatnim ustępem tego artykułu łączyć tylko z postanowieniami tych ustępów, które dotyczą pozostałych po inwalidach, poległych i zmarłych, zwłaszcza, że przeciw takiej ścieśniającej wykładni przemawia także duch i tendencja ustawy inwalidzkiej, której celem nie mogło być pozbawianie, z powodu uchybienia jakiemuś terminowi, wogóle uprawnień inwalidzkich osoby, mającej zresztą do zaopatrzenia tego niewątpliwe prawa.

Wobec przedstawionego stanowiska stron, przedmiotem sporu w obecnej sprawie okazuje się kwestja prawna, czy przepis, objęty ustępem ostatnim art. 24 ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. poz. 195 Dz. Ust. w brzmieniu ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r. poz. 608 Dz. Ust. miał zastosowanie do osób, roszczących pretensję do zaopatrzenia inwalidzkiego, które uchybiły terminowi, ustanowionemu postanowieniem ustępu pierwszego cytowanego artykułu.

Przystąpiwszy do rozważania tej kwestji, Trybunał oparł się przedewszystkiem na przepisach ustawy z dnia 7 marca 1929 r. poz. 229 Dz. Ust., zmieniającej częściowo brzmienie art. 24 ustawy inwalidzkiej, a to uznając, że już z treści tych przepisów ponad wszelką wątpliwość wynika, jak należy rozumieć powołane powyżej postanowienia art. 24 przyczem, że, wobec udzielenia w ten sposób przez ustawodawcę autentycznej niejako interpretacji spornych postanowień, zbytecznem się staje zajmować wykładnią przepisów omawianego artykułu w ich poprzedniem brzmieniu.

Z przepisów ustawy z dnia 7 marca 1929 r. pozostają w związku ze

spornemi postanowieniami: przepis, dodany przez ustawę tę, jako ustęp piąty art. 24 oraz przepis, zmieniający dotychczasowy ustęp ostatni tegoż artykułu. Pierwszy z przepisów tych głosi, że osoby, roszczące prawo do zaopatrzenia inwalidzkiego z tytułu choroby, okaleczenia lub śmierci zaszłych przed 1 lipca 1929 r., mogą dochodzić swych praw aż do 31 grudnia 1930 r. włącznie; wedle drugiego z wymienionych przepisów osoby, które zgłoszą swe uprawnienia, na zasadzie poprzedniego przepisu, czyli w tym nowym terminie, nabędą uprawnienia do zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zgłoszeniu roszczenia. Z treści przedstawionych przepisów wynika więc jasno, że ustawodawca, chcąc w drodze wyjątku umożliwić osobom, do których miał zastosowanie przepis, objęty ustępem pierwszym art. 24, a które, z powodu nieczynienia zgłoszeń w ciągu ustanowionego przepisem tym terminu prekluzyjnego, uprawnienia do zaopatrzenia inwalidzkiego straciły, uzyskanie utraconych uprawnień, ustanowił dla wypadków, które miały miejsce przed wejściem w życie danej ustawy, czasową ulgę od zasadniczych i pozostawionych w pierwotnem brzmieniu postanowień ustępu pierwszego, a to w formie terminu specjalnego. Ponieważ nadto ustawodawca w drugim z omawianych przepisów ustanowił równocześnie dla wypadków, których dotyczy przepis pierwszy, jako granicę początkową uprawnienia, czas jego zgłoszenia, a więc potraktował wypadki te mniej korzystnie niż zgłoszenia poczynione w terminie zasadniczym, odpada wszelka wątpliwość w tym względzie, że ma się tu do czynienia z wypadkami, w których, z mocy poprzednich przepisów, interesowane osoby uprawnienia swe utraciły.

W świetle więc przedstawionych przepisów ustawy z dnia 7 marca 1929 r. postanowienia objęte ustępem pierwszym art. 24 ustawy inwalidzkiej, wbrew odmiennym twierdzeniom skarżącego, mieszczą w sobie ustanowienie terminu prekluzyjnego, a przepis objęty ustępem ostatnim art. 24 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. poz. 195 Dz. Ust. w brzmieniu ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r. poz. 608 Dz. Ust. nie dotyczył wcale uprawnień inwalidów, lecz tylko uprawnień pozostałych po inwalidach, poległych i zmarłych, w przeciwnym bowiem wypadku omówione powyżej przepisy ustawy z dnia 7 marca 1929 r. przedstawiałyby się jako najzupełniej zbędne, albowiem też uznaćby wypadało, że ustawa ta, wbrew powszechnie znanej i ujawnionej w dyskusji sejmowej swej tendencji, wprowadza od dnia 1 stycznia 1931 r. ograniczenie uprawnień, posiadanych przez osoby roszczące pretensje do zaopatrzenia inwalidzkiego z mocy przepisów poprzednich.

W konkluzji powyższych wywodów podniesiony w skardze zarzut okazuje się nieuzasadniony, a zatem skarga podlega oddaleniu.

Uwaga.

Trybunał wyjaśnił w powyższym wyroku, co następuje:

W świetle przepisów ustawy z dnia 7 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. poz. 229) postanowienia objęte ustępem pierwszym art. 24 ustawy inwalidzkiej z dnia 18. III. 1921 r. mieszczą w sobie ustanowienie terminu prekluzyjnego, to zn. ostatecznego, dla zgłoszenia roszczeń przez inwalidów wojennych, a przepis objęty ustępem ostatnim art. 24 dotyczył tylko uprawnień pozostałych po inwalidach, poległych i zmarłych.

Prenumerata kwartalna 1 zł. 50 gr. ——— **Poszczególny numer 60 gr.**

Konto w **P K. O. Nr. 24164.** Właściciel Konta: **Przegląd Prawa Inwalidzkiego.**

Druk. „Antiqua" St. Szulc i S-ka ul. Kacza 7, tel. 504-91.